

TANMENET

Heti 1 óra, évi 37 óra

Óraszám	Tananyag	Tevékenységi formák
1-2.	ÉV ELEJI ISMÉTLÉS A tanult hangtani, alaktani, szófajtani, mondattani és helyesírási ismeretek	Elemzési, helyesírási és szövegalkotási gyakorlatok.
3.	SZÖVEGTAN A szöveg és a kommunikáció – a szöveget alakító tényezők A mondat a szövegben A közös tudáskeret Az előfeltevés	A lecke feldolgozása és Deme László szövegmeghatározásának értelmezése kooperatív munkával. A beszédhelyzet és a szöveggként való értelmezés összefüggése. Szövegalkotási feladatok a kommunikációs szituáció és az előfeltevés, illetve a közös tudáskeret figyelembevételével. Tájékozódás az interneten.

Óraszám	Tananyag	Tevékenységi formák
4.	A szöveg mikroszerkezete A mondattömb és a bekezdés A tételmondat	A lecke feldolgozása kooperatív munkával. Szövegértési és szövegtagolási feladatok. A vázlatírás gyakorlása olvasott szöveg alapján. Szövegalkotás megadott mondatokból.
5–6.	A szöveg makroszerkezete A bevezetés, a tárgyalás és a befejezés A külső és a belső kontextus	Tételmondatok keresése megadott szövegben. Szövegalkotás megadott tételmondatl. Egy szöveg mikro- és makroszerkezeti részeinek megkeresése. Tanult versek külső kontextusainak feltárása kooperatív munkával.
7.	A SZÖVEGÖSSZETARTÓ ERŐ A lineáris és a globális kohézió A globális kohéziót biztosító eszközök A cím és a kulcsszók	A lecke alapján a globális összetartást biztosító eszközök megkeresése egy Ady-versben. Címekkel kapcsolatos feladatok megoldása. Helyesírási hibák javítása apróhirdetésekből.
8.	A lineáris kohéziót biztosító eszközök I. A szöveg jelentése A jelentés mint szövegszervező Az előfeltevés, az ismétlés, a szinonimák, a metonimikus kapcsolat, a felsorolás	A jelentéstani kohéziót biztosító eszközök megkeresése szövegekben. Kooperatív szövegalkotás a tanult jelentéstani összetartozást biztosító eszközök felhasználásával.

Óraszám	Tananyag	Tevékenységi formák
9–10.	<p>A lineáris kohéziót biztosító eszközök II. A grammatikai szövegösszetartó eszközök Az anafora, a katafora és a deixis A névelő, a névmások és a határozószók szerepe, az egyeztetés eszközei A hiány szerepe</p>	<p>A jelentéstani és grammatikai kohéziót biztosító eszközök megkeresése adott szövegben. Csoportban önálló szövegalkotás a tanult eszközök felhasználásával.</p>
11.	<p>A mondatok szerkesztése, szórendjük alakulása a szövegben A téma és a réma helye a mondatban a kommunikációs szituációkban és a szövegben</p>	<p>Az aktuális mondattagolással kapcsolatos feladatok megoldása. Az írásjelek használatára vonatkozó szöveg értelmezése. Az írásjelekkel kapcsolatos feladatok megoldása.</p>
12.	ÖSSZEFOGLALÁS	Feladatok segítségével a tanultak átisméltése, elmélyítése.
13.	SZÁMONKÉRÉS	
14–15.	<p>A SZÖVEGTÍPUSOK A beszélt és az írott szövegtípus; a monológ és a dialógus A leíró szövegtípus Az arckép és a kép</p>	<p>Irodalmi példákon az arckép jellemzőinek feltárása. A globális és részletező tájleírás elkülönítése egy Petőfi-vers alapján. Arckép készítése minta alapján. Leírás készítése egy kép és az internet segítségével. Ajánlás készítése.</p>
16–17.	<p>Az elbeszélő szövegtípus Az események láncolata mint a fő szervezőelv Az ab ovo és az in medias res kezdés Az én- és az egyes szám 3. személyű elbeszélés</p>	<p><i>Az elbeszélő szövegtípus</i> című lecke közös feldolgozása csoportban. Közös szövegalkotás ab ovo és in medias res kezdéssel adott témáról. A levél jellemzői egy Mikes-levél alapján. E-mail írása.</p>

Óraszám	Tananyag	Tevékenységi formák
18.	<p>RETORIKA Az érvelő szövegtípus Az érvelő szöveg jellemzői</p> <p>A beszédmű előadása A mondat- és szövegfonetikai eszközök, valamint a nonverbális kommunikáció szerepe</p>	<p>A lecke feldolgozása csoportban. A <i>Kommunikáció, a Mikor kivel hogyan beszéljünk</i> és <i>A nyelv rétegződése</i> (9. évfolyam) című leckék közös felidézése a sikeres kommunikáció feltételeiről.</p> <p>Képelemzések alapján a jó és a rossz szónok jellemzői. A mondatfonetikai eszközök fel-elevenítése feladat segítségével. Az érvelés gyakorlása minta alapján.</p>
19–20.	<p>Az érvelés; az érvelő szöveg felépítése A külső és a belső érvelés Az érvfajták Az induktív és a deduktív érvelés</p>	<p>A lecke önálló feldolgozása, ennek ellenőrzése csoportban. Az érvelés gyakorlása megadott témák alapján – csoportban és egyénileg.</p>
21–22.	<p>A SZÓBELI ÉS ÍRÁSBELI ÉRVELÉS SZÖVEGTÍPUSAI Beszédművek szóban és írásban A nyilvános megszólalás feltételei</p> <p>Nyilvános célra, írásos formában készülő szövegek A fogalmazás, az ismeretterjesztő szöveg, az értekezés és az esszé</p>	<p>A leckék egyéni elolvasása után az olvasottak közös megbeszélése.</p> <p>Egy ismeretterjesztő szöveg feldolgozása kérdések alapján. Esszé készítése megadott szempontok alapján, szabad választás szerint a tanult irodalmi anyagból. Helyesírási feladat megoldása.</p>
23–24.	<p>Nyilvános célra készülő, szóban elhangzó szövegek I. A hozzászólás, a beszámoló, a vita és az élménybeszámoló</p>	<p>A lecke feldolgozása kooperatív módszerrel. Beszámoló készítése, majd átalakítása élménybeszámolóvá, kooperatív csoportban. Vitaindító előadás írása, vita adott témában.</p>

Óraszám	Tananyag	Tevékenységi formák
25.	<p>Nyilvános célra készülő, szóban elhangzó szövegek II. Az előadás, az ünnepi beszéd és a köszöntő</p>	<p>Egy ünnepi beszéd elemzése. Szövegalkotási feladat: ünnepi beszéd készítése.</p>
26.	<p>ÖSSZEFOGLALÁS</p>	<p>Feladatok segítségével a tanultak átisméltése, elmélyítése.</p>
27.	<p>SZÁMONKÉRÉS</p>	
28.	<p>STILISZTIKA A stílus A nyelv rétegeiből való válogatást meghatározó tényezők Az adekvát stílus</p>	<p>Stilisztikai gyakorlatok: Adott téma megfogalmazása különböző címzettek esetén. Azonos téma – különböző stílus: egy Berzsenyi- és egy Petőfi-vers összehasonlítása. Különböző korstílusok jegyeit viselő festmények összehasonlítása. Korstílusok felismertetése irodalmi művek részletei alapján.</p>
29.	<p>Az állandósult szókapcsolatok stilisztikai vizsgálata A szólások, közmondások és a szállóigék stilisztikai hatása</p> <p>A mondat stilisztikai vizsgálata A nominális és a verbális stílus A szándékos normaszegés</p>	<p>Stilisztikai gyakorlatok: Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások, szállóigék, fordulatok használata. Nagy stilisztikai hatással rendelkező mondat szerkezetek vizsgálata. Nagy stilisztikai hatással rendelkező mondat szerkezetek vizsgálata önállóan és csoportban. A nominális és a verbális stílus elkülönítése, elemzése példaszövegek alapján. A szándékos normaszegés funkciójának vizsgálata egy Parti Nagy Lajos-szövegben.</p>

Óraszám	Tananyag	Tevékenységi formák
30–31.	<p>A STÍLUSRÉTEGEK</p> <p>A társalgási stílus A társalgási stílus jellemzői – eltérések az egyes szintek között A közhelyek, a nyelvi panelek, a szójárás A nonverbális kommunikáció szerepe</p> <p>A tudományos stílus A szakszavak, az egyértelmű szóhasználat és a mondat szerkesztés jellemzői</p> <p>A szónoki stílus</p> <p>A szépirodalmi stílus A többértelműség, a többféle értelmezés lehetősége</p>	<p>A lecke feldolgozása csoportban – a csoporttagokra jellemző szóhasználat megbeszélése.</p> <p>Nyelvészeti szakszöveg elemzésén keresztül a leckében foglaltak bizonyítása.</p> <p>Egy ünnepi beszéd részleteiben a szónoki stílus jellemzőinek megkeresése.</p> <p>Egy József Attila-vers változatainak összehasonlításával a tartalmi és stilisztikai változások feltárása. Parti Nagy Lajos <i>Sárbogárdi Jolán: A test angyala</i> c. regényében a stílusparódia nyelvi eszközeinek a megkeresése.</p>
32.	<p>A SZÓKÉPEK A költői képek mint képzettársítások A költői képek nyelvészeti megközelítése A hasonlóságon alapuló szóképek</p>	<p>A metafora, a megszemélyesítés és az allegória felismerése műrészletekben. Metaforák alkotása.</p>
33.	<p>Az érintkezésen alapuló szóképek Hasonlóságon és érintkezésen alapuló szóképek A komplex költői kép</p>	<p>A metonímia és a szinekdoché elkülönítése. Szóképek felismerése versrészletekben. Komplex költői képek vizsgálata.</p>

Óraszám	Tananyag	Tevékenységi formák
34.	Az alakzatok Egyéb költői eszközök	Az alakzatok megkeresése vers- részletekben. Alakzatok keresése. Az eufemizmus Vörösmarty <i>Szép Ilonka</i> c. versében. Az evokáció eszközei József Atti- la <i>Ady emlékezete</i> c. versében.
35.	ÖSSZEFOGLALÁS A tanult stilisztikai ismeretek	A költői képekkel és az alakza- tokkal kapcsolatos feladatok.
36.	SZÁMONKÉRÉS A tanult stilisztikai ismeretek	
37.	ÉV VÉGI ÖSSZEFOGLALÁS	Feladatok a szövegtan és a sti- lisztika köréből.